Ч. 336 (13.535). Львів, середа 20. грудня 1933. Pocztowa oprate zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мобілізація москвофільських недобитків на Лемківщині.

Півофіціяльна агенція львівського воєвідства „Вохуд“ подає широкий звіт зі „зізду мешканців Лемківщини“, що відбувся у Сяноці кілька днів тому, та на якому, нібито, було понад 100 „делегатів“ з повітів Сянік, Лісько, Коросно, Ясло, Горлиці, Новий Санч і Грибів. На ділі це був зізд кацапських недобитків, яких заздалегідь змобілізовано, щоби заманіфестувати „силу“ лемківського москвофільства у звязку з відомими останніми розпорядками краківської шкільної кураторії. Про характер того зізду може найкраще засвідчити факт, що зі Львова поїхали туди „сам“ Міхал Бачинський (який недавно цілком погодився зі „старорежімною“ групою „Русскаво Голоса“) і його адютант з Народного Дому — відомий Слезюк. Бачинський виголосив теж головний „політичний, господарський і культурно-освітній“ реферат, в якому мабуть забув лише „зреферувати“ справу майже 2-міліонового довгу „Народнього Дому“ й ліцитації його маєтків...

Очевидно — „зізд“ прийняв цілу низку „резолюцій“, між якими є теж „домагання“ створити окреме „руске“ епископство для Лемківщини, вести шкільну науку „в язику лемковскім“ та оснувати одну середню школу на Лемківщині (мабуть у тім самім „язику“). Річ ясна, що „зізд“ з захопленням „затвердив“ діяльність пп. Бачинського і Яворського. З тим самим захопленням прийнято до відома факт видачі лемківського урядового букваря...

Основано нову москвофільську ячейку п. н. „Лемковскій Союз“ в якому засів цілий москвофільський синедріон. Отже: як „почесні члени“ Бачинський, Яворський і Слезюк, — потім адвокат Гнатишак і Трухановський з Криниці (автор „Лемківського букваря“), адвокат Сьокало, радник Мокрицький, Яворський та ждв. Перелім, купець Музичка і Стефанишин зі Сянока та ще деякі „стовпи“. Рішено навіть видавати в Сяноці газету по лемківськи, бо, видно, знаменитою льокатою показалися галиказські гроші, видані досі на всі москвофільські рептильки...

Найбільш цинічна резолюція — це черговий донос на українське греко-католицьке духовенство, що — мовляв — воно використовує церкву для політичних цілей, тоді, коли ціла ідея окремого лемківського епископства — це виключно політична комбінація людців, які підтримують російське православія!

Перша приватна українська гімназія на Закарпатті.

На просторі від Ясіня по Хуст нема ані одної середньої школи, так що вся Гуцульщина майже не має змоги дати своїм дітям середню освіту, бо звідти до Ужгороду доволі далеко. Тому свідоміші громадяни Бичкова повели акцію за заснування у себе приватної гімназії, не добившись досі заложення державної гімназії. Справу оснування приватної гімназії у Бичкові взяв на себе Батьківський Союз при горожанській (видiловій) школі у Вел. Бичкові, якого головою є о. декан М. Мочкош, місцевий греко-кат. парох. У вересні ц. р. внесено до шк. відділу в Ужгороді прохання в справі дозволу заснувати прив. гімназію. Але тому, що всіх вимог закону (дотично правної особи, професорського складу, фінансів і приміщення школи) не можна було відразу виконати, ініціятори отворили тимчасово гімназійний курс, до якого зголосилося 50 учнів. Управителем курсів є директор горож. школи В. Петрецький, крім нього вчать: А. Щерегій, Швайцер і Бер. Одночасно з тим сільське заступництво веде дальше заходи в справі заснування у В. Бичкові гімназії державної. Замітна річ, що бажання заснувати гімназію злучило всіх бичківців в одно — без огляду на релігійні та партійні ріжниці.

Українці в румунській Мармарощині пробудилися.

Ужгородське „Українське Слово“ повідомляє, що українці Мармарощини в Румунії після 15 років пробудилися. Під веденням д-ра Одовичука, адвоката в Сиготі, організується там Руська Національна Партія. Тепер партія організує населення по селах і нарід радо горнеться до своєї національної організації. Повідомляють також, що уряди ставляться до цієї політичної організації не вороже і сповнять деякі бажання політичних провідників українців. У школах позволено вчити по українськи. В урядах думають дати місце українцям у відповіднім числі до населення. До городської ради міста Сиготу мали би увійти 3 радники українці. На селах, де переважно живе українське населення, мають увійти в сільські заступництва українці і т. д.

Привернення молитви у віденських школах.

Декретом міністра віросповідань і освіти з 10. квітня ц. р. уневажнено міністерський розпорядок з 1919 р., який зніс релігійні практики в школах. Опираючись на тій правній основі, архиепископська курія у Відні звернулася з початком цього шкільного року до шкільної ради м. Відня з домаганням увести в життя згаданий міністерський розпорядок. У звязку з тим віденська шкільна рада оголосила розпорядок архиепископської курії в справі релігійних практик шкільної молоді з днем 1. грудня ц. р.

——o——

Ватикан не може визнати Радянщини.

ПАРИЖ, 18. XII. ПАТ. Кореспондент „Еко де Парі“ у Ватикані подає інтересні подробиці про відношення Апостольської Столиці до Радянщини. Управитель місії „Про Русія“ епископ д'Ербіні є від довшого часу хворий і перебуває на лікуванні в Бельгії. Наслідком цього стану здоровля він зголосив димісію, яку тепер папа остаточно приняв. Уступлення епископа д'Ербіні, що є за виконуванням католиками своєї місії навіть серед теперішніх умовин, які панують у Радянщині, вплинуло рішучо на зміну становища. У ватиканських колах переможе ла думка, що радянська держава є наскрізь атеїстична та що атеїзм теоретичний і практичний, є інтегральною частиною другого пляну пятилітки. Кореспондент не заперечує, що були спроби навязати контакт, але без успіху. Тепер Ватикан рішився вдержати становище, означене на генуенській конференції, що Апостольська Столиця може признати тільки державу, де релігійна свобода є офіціяльно загарантована і практично запевнена. Серед таких умовин, пише кореспондент, Ватикан буде останньою державою, що признасть Радянщину.

НОВЕЛІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО ЗАКОНУ.

(Розмова з послом О. Луцьким).

— Уряд передав соймові до полагоди свій законопроект про зміну закону про кооперацію. Чому ціла кооперація заявилася проти цього законопроекту?

— На цей законопроект зложилися три ріжні почини: а) **ініціятива сойму**, яка у внеску „клюбу людовців“ прямувала передовсім до скріплення відповідальности завідуючих органів кооперативи та ревізорів, б) **ініціятива „Кооперативної Ради“**, яка по комісійнім розгляді справ зголосила чимало важних внесків на зміну процедуральних постанов кооперативного закону і нарешті в) **ініціятива Міністерства Скарбу**, яке проти волі кооперативної Ради і цілої кооперації постановило ще дуже сильно скріпити вплив державної влади на кооперативне життя, відбираючи кооперативному руховi його необхідну незалежність та самодіяльність. Проти постанов законопроекту, що випливають із цієї останньої ініціятиви звертається однозгідно цілий кооперативний світ.

— Якіж ці постанови?

— Ось вони: а) в арт. 60. надається провідникові „Кооперативної Ради" (урядовцеві Міністерства Скарбу) право переводити ревізію навіть у приналежних до ревізійного союзу кооперативах, коли їх членами є інші кооперативи (у нас у всіх централях та в окружних союзах);

б) в арт. 61. дається цьомуж провідникові „Кооперативної Ради" право затверджувати всіх ревізорів у кожнім ревізійнім союзі з тим, що кожного вже й затвердженого ревізора провідник „Кооперативної Ради" може позбавити права переводити ревізію на все або на деякий час;

в) арт. 67. постановляє, що статути ревізійних союзів і кожню їх зміну затверджує міністер скарбу;

г) арт. 68. відбирає „Кооперативній Раді" (яка в 2/3 складається з представників кооперацій) компетенцію надавати та відбирати ревізійним союзам право на ревізію в обєднаних кооперативах і передає цю компетенцію міністрові скарбу;

д) цей сам артикул вводить особливо небезпечну для нас новість, що міністер скарбу може жадати навіть від уже істнуючого ревізійного союзу, щоби він звузив форми (типи) кооператив — або обмежив територію своєї діяльности;

е) в арт. 69. сказано, що діяльність ревізійних союзів підлягає нагаядові провідника „Кооперативної Ради", а кошти цього нагляду платять ревізійні союзи;

ж) в арт. 75. вводиться дуже небезпечну для нас, як це знаємо з практики, новість, що кооператива може бути розвязана також децизією окружного суду, виданою в карнім поступованні на внесок повітової адміністраційної влади, „коли діяльність кооперативи загрожує безпеченству, спокоєві та публичному порядкові";

з) в арт. 108. обмежується дальші дотепе рішні компетенції „Кооперативної Ради" в користь її провідника, урядовця Міністерства Скарбу.

До цього треба ще додати постанову арт. 3. законопроекту, що істнуючі ревізійні союзи мусять під риґором утрати дотеперішніх прав постаратися в міністерстві скарбу протягом шести місяців по оголошенні новелі про затвердження їх права на ревізію обєднаних ними кооператив.

— Наскільки пригадуємо собі, в попереднім проекті, над яким застановлялася „Кооперативна Рада" був ще артикул, на якого основі аж від опінії „Кооперативної Ради" мало залежати зареєстрування кожної нової кооперативи.

— Тепер цю думку щасливо змінено, признаючи це право опінії, без якої суд не зможе реєструвати кооператив, також ревізійним союзам.

— Чому ви, пане посол, підкреслили у своїй промові при першім соймовім читанні цього законопроекту, що він є загрозою смерти для „Ревізійного Союзу Українських Кооператив" та може розвалити цілу нашу кооперацію?

— До цього мав я право не тільки з огляду на вищенаведені уступи самого законопроекту, але ще й на основі цих тенденцій, які виявив п. віцеміністр скарбу Козловський у своїх розмовах також з представниками РСУК. Він, автор цього законопроекту, заявився виразно за тим, що новеля кооперативного закону повинна довести до істнування тільки одного рільничого, одного споживчого, одного „шульце-делічського" кредитового, одного будівельного і одного військового ревізійного союзу в цілій державі з їх філіями у важніших осередках. Таким чином наш „Ревізійний Союз" щез би, всю нашу кооперацію „фахово" розпарцелювали би.

— Чи думаєте, що дійде аж до такого розвалу?

— Не хочу бути злим пророком, бо вже в самім офіційнім мотивуванні законопроекту така розвязка вважається тільки „теоретичним" ідеалом, якому стоїть на перешкоді: традиція, національні справи і т. п. Всеж таки чорна, градова хмара висить над цілим нашим кооперативним дорібком. Зробимо все, щоби вона пройшла без шкоди для нашого національного і загального добра, але тенденції, щоби принаймеше територіяльно чи „по видам" обрубати нас, — як самі знаєте, — дуже сильні. Найгірше, що в цьому законопроекті все узалежнюється від доброї волі кожночасного міністра скарбу. Ситуація дуже й дуже поважна

Чи можливі у нас міжпартійні умови?!

Історія одного мандату. — або: як радикали зломили умову про виборчий бльок з 1930 р.

III. УМОВА З УСДП. — ТЕКСТ ЗАЯВИ КАНДИДАТІВ БЛЬОКОВОЇ ЛИСТИ. — КОРЕКТУРА МАНДАТІВ У КОРИСТЬ УСРП.

Продовжуючи публікацію документів до історії українського виборчого бльоку з 1930 року, з нижченаведених документів звертаємо особливо увагу на текст кандидатської заяви і текст доповняючої умови між УНДО й УСРП, яка скореґувала висід виборів у користь УСРП.

Для повноти образу слід зазначити, що коли до бльоку УНДО й УСРП приступила УСДП — ця остання партія отримала 3-є місце на бльоковій листі у 52-ій виборчій окрузі (Стрий).

Черговим документом є така устійнена кандидатська

ЗАЯВА.

Я нижче підписаний . . . . заявляю, що на випадок вибору мене на посла чи сенатора зі спільної листи УНДО й УСРП прийму цей мандат лише з доручення управи . . . .

Одночасно заявляю, що оскільки опорожнився би з якої би то не було причини мандат, який з бльоковою умовою належався би не моїй партії, а я приходив би на черґу в списку кандидатів, ручу словом чесної людини і дисциплінованого члена моєї партії, що з цього мандату зрезиґную в користь кандидата тої партії, якій це місце прислугує згідно з бльоковою умовою.

На випадок, якщо я з мандату не зрезиґнував би згідно з моїм повищим зобовязанням чесної людини годжуся, щоби цей мій негромадянський вчинок опубліковано в пресі, щоби громадянство могло супроти мене витягнути всі консеквенції як нечесної людини.

. . . . „ дня . . . . . . 1930 р.

Д-р Дмитро Левицький вр. Д-р Іван Макух вр.
Д-р Л. Макарушка вр. Д-р Стахів Матвій вр.

Зазначуємо, що ця заява обовязує і п. Гривнака, який оце всупереч бльоковій умові затримав мандат, опорожнений після смерти бл. п. д-ра Я. Олесницького, члена УНДО, замісць зректися його в користь УНДО.

*

Вислід виборів з 1930 р. ще без сумніву в памяти наших читачів, тому пригадаємо тільки ті конечні подробиці, які торкаються кандидатських місць УСРП-артії на виборчих бльокових листах. Радикальній партії припали в участі наслідком висліду виборів 3 мандати, два у станиславівській окрузі, а один з державної листи. Треба для ясности додати, що до сенату дістала 11-ка у станиславівському воєвідстві тільки один мандат, тому бл. п. Мих. Галущинський згодився зрезиґнувати з першого місця на сенатській листі у користь сен. д-ра Івана Макуха (УСРП), а сам перейняв посольський мандат у станиславівській виборчій окрузі. Таким чином одержала радикальна партія два посольські й один сенатський мандат.

Безпосередньо після виборів до сойму, бо вже в дні 18. листопада 1930 р., звернулася Президія УСРП до Президії УНДО з листом, в якому домагалася, щоби УНДО передало для УСРП ще три бльокові мандати. Це своє домагання узасаднювали радикали передусім тим, що число здобутих їхньою партією мандатів ані не відповідає „відношенню дійсних засилів

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ГРУДНЯ 1933.

С. ЯБЛОНСЬКА. 2)

ЛИСТ З КИТАЮ.

ПОВІНЬ В ЮНАНФУ.

Глиняні мури валилися у воду, яка їх розмоплала на глину, відслонюючи перед вулицею опустілі подвіря. По пояс у воді вулицями переходила юрба китайців, несучи на плечах останки врятованого майна: клунки, дітей, а навіть звірят. Кожний ратував, що міг.

Вода все більшала і плила вулицями, наче каналами. З сусідніх затоплених сіл надпливали до міста човни повні дітей, поросят і курей у кошиках. Інші човни вертались на ратунок тих, що ще лишилися по оселях. Я завернула мій човен лівобіч, підпливаючи до ріки, звідки текла вода з такою силою, що я ледва перемагала її течію. Над рікою в домах не було вже нікого. Побіч гамботів тільки загублений пес по вуха у воді, що не вмів чи не знав як плисти. Нараз перед самим другим мостом, в опустілій дільниці я побачила китайця, що вперто тягнув з води свій величезний клунок, якого порвала течія.

— Пусти! — гукнула я, хоч він вже не почув моєї ради — його самого зірвала ріка й швидко понесла вділ просто на камінний бук мосту, де вода піднялася до самого верху. У відчаї я зачинила очі, щоб не бачити, як розібється його череп об міст, що загороджував воді дорогу.

Ще кілька хвилин — ні звуку — тільки булькотіння води, що у шаленім бігу зупинилася на мурованім склепінні. Шум води все заглушив! На ріці з чоловіка й клунка не лишилося сліду. Відплила я вповад ріки з почуттям сорому, мов би могла врятувати людину. Та хутко забула я про цю нещасну пригоду, зустрічаючи щораз-то нові катастрофальні випадки повені.

Правобіч затопленого домику на човні надїхали китайці, що шукали на залитім подвірі якоїсь китаянки, яка впала туди зі сходів, посовгнувшися на своїх маленьких, штивненьких ніжках.

Жінки китайці не найшли, зате я найшла цікавий приклад китайського звичаю, який вимагає, щоб змалку повивачами стискати жіночі ноги, які зісихають їм, на те, щоби жінка не могла далеко втікти від своєї хати. Я поїхала далі вопри ріку. На розвалинах дому, з якого лишився тільки кістяк без стін і сходів, на платформі першого поверху сидів старий китаєць, що тримав на плечах маленьку дитину, невтомно гукаючи за поміч.

Ніодно з кавалькадних човнів, що перепливало, не совалося на його заклики з причини бурхливої течії каналчику, що відгороджував його хату.

Хто раз врятувався від небезпеки, тепер вже неради рискував своїм життям. З великим зусиллям, хитаючись на своїм човенці, я врешті переборола течію, що шпурнула моїм човном довкобіч понад залитий водою місток, де я зупинилася на кілька метрів перед кістяком розваленого дому. Китаєць уперто вказував рукою вділ на воду. Туди видно хтось упав. Я спробувала глибину води, але не досягла дна. Китаєць показав мені три пальці і три жести руки. Із жестів я без труду зрозуміла: троє дітей, одно вище за одного.

Я тільки затисла зуби, та безрадно показала на глибину води. Дежж тут у ній шукати когось. Я обїхала розвалини дому, втикаючи довгу бамбусову жердку, що застрягла у болоті дна. Нікого не знайшовши, я вернула назад за поміч китайцеві, бо і він не був безпечний на спорохнілих бальках. Я привязала човен до дерева та кинула китайцеві шнур, який зачепила з бальку. Він похилився над водою. Він без слів зрозумів мій жест, привязав за шнур одну дитину та опустив її в мій човен. Кілька хвилин пізніше сам китаєць вліз обережно по шнурі вздовж бальку, хоч загнилий кістяк на мокрім терені не витримав тягару його тіла й звалився цілою своєю вагою вділ. Одна горішня балька відскочила вліво та впала на мій човен, перевертаючи його у воду, який зачепився за пень і галузки дерева зламав похиленого. Доплививши до дерева, я з радістю спостерегла, у напів затопленім човні живу дитину, що тихенько хлипала, бо мала поранене чоло.

(Продовження буде)

обох організацій, ані відношенню числа відданих через них голосів на бльокову листу." Своє домагання підтверджувала Президія УСРП ще дальше і тим, що бльокова умова заключилась в зовсім інших обставинах, тому тепер, після виборів, повинна наступити коректура розподілу мандатів між обома організаціями.

Супроти тих домагань УСРПартії найшлася толішня тимчасова управа УНДО-я в досить важкій ситуації. Тексту бльокової умови не було, бо як відомо, всі акти Народньої Організації находилися тоді на поліції. Зновуж ті, що постанови виборчої бльокової умови знали, бо її складали і підписували з доручення ЦК УНДО-я, сиділи тоді в тюрмі і не було змоги з ними в цій справі порозумітися. Але з уваги на толішні важкі всенаціональні часи, тимчасова Управа УНДО рішила не ускладнювати загальної ситуації міжпартійними непорозуміннями і делеґувала бл. п. посла Михайла Галущинського і посла О. Луцького до переговорів з радикальною партією. Після коротких переговорів заключено новий доповняючий договір, при чому треба завважити, що представники УНДО-я впирались при переговорах тільки на твердженнях радикалів щодо пакту і духа умови з вересня, бо самого документу їм не предложено. Зміст тої доповняючої умови був слідуючий:

ПРОТОКОЛ

наради представників Українського Національно-Демократичного Обєднання в особах пп. Михайла Галущинського й Остапа Луцького і представників Української Соціялістично-Радикальної Партії в особах пп. д-ра Івана Макуха, д-ра Матвія Стахова і Михайла Матчака, яка відбулася в неділю дня 30. листопада 1930 року в домівці Редакції „Громадського Голосу". Уповноважені представники обох партій по переведених переговорах згодилися іменем своїх партій на таку умову в справі коректури бльокових мандатів.

1) Один мандат більше має припасти для УСРП в найближчих днях.

2) Другий мандат більше для УСРП має припасти для УСРП по виясненні справи з арештованими послами УНДО, найдальше до 3 місяців. (Цей преклюзійний термін дописано додатково чорнилом — прим Ред.). Цей термін може бути змінений по обопільній умові.

УНДО зобовязується ужити всіх організаційних середників, щоби всі коректури перевести, **а УСРП стверджує, що ці коректури приймає як вистарчаючі і згідні з бльоковою умовою.**

Львів, дня 30. листопада 1930 р.

Д-р Іван Макух вр. **М. Галущинський вр.**
Мих. Матчак вр. **О. Луцький вр.**
Стахів вр.

Які були наслідки тої нової остаточної умови і чи УНДО виконало її — про це завтра.

——o——

Нові пропозиції Гітлера.

ЛЬОНДОН, 18. XII. ПАТ. В добре поінформованих колах кажуть, що підчас останньої розмови Гітлера з англійським амбасадором у Берліні Гітлер предложив додаткові пропозиції. Він предложив пакт про неаґресію зі всіми сусідами Німеччини на протяг 10 років, але рівночасно висунув нові домагання, що йдуть значно дальше від попередніх. Гітлер узалежнив заключення пакту неаґресії від знесення арт. 3. версайського трактату про введення злемілітаризованої полоси, що заборонює Німеччині будувати фортифікації в тій полосі. На випадок нарушення тих постанов арт. 3-ій передбачує вмарш французьких військ у Надренію.

В урядових колах панує з одного боку вдоволення з приводу висунення Гітлером пропозиції пактів неаґресії з сусідами, хоч з другого боку вони не моглиб тих пропозицій приняти. Загально думають, що Гітлер і Мусоліні управляють спільно укартовану гру з метою повалити версайський трактат.

Перед Загальним Зїздом „Рідної Школи".

(Стаття з кругів наших читачів.)

У цій статті хочу вказати на потребу поширити форму діяльности „Рідної Школи" в цьому напрямку, щоби вона могла вмістити в себе **плянову** організацію сільських діточих бібліотек. Ми не можемо вправді мати в кожному нашому селі рідної школи та зате вже в найкоротшому часі можемо мати в кожному нашому селі — українську бібліотеку!

Зреалізування тієї можливости було би найкращим, найсильнішим і найбільше творчим розвязанням нашого болючого шкільного питання в ділянці нашого шкільництва. А реалізація того діла зовсім можлива. Воно вповні у нашій спроможності і залежить виключно тільки від нашої доброї волі та енергії, щоби вже в найкоротшому часі в кожному нашому селі почала істнувати українська діточа бібліотека. Першою і найважнішою, а водночас практично достаточною передумовиною зреалізування тієї можливости є енергійна, організована, плянова „акція згори". Зближається Загальний Зїзд „Рідної Школи". Питання наладнання вищезгаданої акції вповні заслуговує з огляду на величезне значіння справи на якнайбільшу увагу.

Хочу ще спинитися над тим, чому так „вузько" підходжу до справи. Чи не булоб більше вказано говорити про позашкільне національно-громадянське виховання нашої селянської дітвори загально? Про „садки", „домашне виховання", „збірні лекції" і т. д.?

Думаю, що ні: Залишаю тут уже на боці цей факт, що діточі бібліотеки мають найбільші організаційні можливости. Вони, як я на це вже в „Ділі" звертав увагу нашого громадянства, є одинокою формою виховання, в яку при наших засобах можемо обняти національно-громадянське виховання справді широких мас нашої селянської дітвори, а рівночасно криють у собі дуже великі найдешевші можливости виховування. Отже їх треба передовсім розпропаґувати.

Йде тут у першу чергу про те, що треба кинути один точно очеркнений, конкретний клич, наприклад: „У кожному українському селі — українська діточа бібліотека!" Такий один конкретний клич практично без порівнання успішніше буде побуджувати до чину, ніж загальні заклики: „Організуймо позашкільну освіту!", „Скріпляймо рідношкільну акцію!" „Розбудовуймо рідне шкільництво!" і т. д.

Коли ми вже біля кличів, то годиться підчеркнути ще один суттєвий момент: Ми мусимо здобутися на живий, пориваючий клич. А клич „У кожному українському селі — українська діточа бібліотека!" заслуговує вповні на те, щоби став кличем дня.

Перед нами лежить можливість дуже корисної і незвичайно економічної національної праці. Перед нами лежить незвичайно багата майже ще зовсім неексплуатована нива. Чи вільно нам її не використати і змарнувати?

Ярослав Татомир.

Велике свято українського жіноцтва.

50-ті роковини 1-ої української жіночої організації. — Приготування до українського жіночого конгресу.

Великий і небуденний ювилей святкуватиме орґанізоване українське жіноцтво, а разом з ним ціле українське громадянство, літом 1934 р.: 50-ліття оснування першого українського жіночого товариства, а тим самим 50-ліття громадянської праці і свідомих організованих змагань.

Слід пригадати, що це перше українське жіноче товариство, *„Товариство руских женщин"*, основане було в 1884 р. у Станиславові заходами Наталії Кобринської, першої піонірки жіночого руху в Галичині. Таким робом Станиславів випередив на 9 літ Львів, в якому перша жіноча орґанізація повстає щойно у 1893 р. під назвою *„Клюбу Русинок"*. Цей „Клюб Русинок" перетворюється згодом на *„Жіночу Громаду"*, яка знову вже в часі великої війни переформовується на істнуючий тепер *„Союз Українок"*. На місце „Товариства руских женщин" істнує тепер у Станиславові Філія краєвого Т-ва „Союз Українок". Як бачимо, впродовж 50-ти літ жіночі товариства в Галичині переходили неодну метаморфозу. І не лише сама назва жіночої організації змінялася за час минулого півстоліття. Змінився також основно характер жіночого товариства, а саме напрям і зміст його діяльности. На місце незвязаних зі собою жіночих товариств, що творилися, істнували і знова завмирали в більших галицьких містах, повстала міцна жіноча організація з централею у Львові, густою сіткою повітових осередків (72 філій Союзу Українок) та ще густішою сіткою низових жіночих організацій, себто сільських кружків Союзу Українок (біля 500). І коли перші жіночі товариства тому 50, 40 чи навіть ще тому 20 літ гуртували виключно жінок інтелігентських верств, а їх діяльність обмежувалася здебільша до справ гуманітарних та до плекання товариського життя, то сьогоднішня жіноча орґанізація „Союз Українок" організує широкі шари не лиш інтелігенток, а й селянок, міщанок і робітниць, так, що його діяльність охоплює майже всі ділянки національного життя. Цей розвиток „Союзу Українок" датується від часів відбудови національного життя після воєнної хуртовини, зокрема від Українського Жіночого Конгресу, який відбувся в грудні 1921 р. у Львові.

Означе крім „Союзу Українок" маємо сьогодні на західніх українських землях ще більш десяти інших жіночих товариств, які були основані в міру, як ріжничкувалася праця українського зорганізованого жіноцтва. Згадаймо тут лише про найважніші з них, а саме про жіночі кооперативи „Труд" та „Українське Народне Мистецтво", з гуманітарних про „Захоронку" в „Марійське Т-во", з освітніх про „Жіночий Кружок „Рідної Школи" і м. Ганни Барвінок", про Т-во робітниць „Будучність" і т. п.

Та не вважаючи на величезний поступ, який перейшло українське зорґанізоване жіноцтво у своєму розвитку за минулих 50 літ, основна ідея українського жіночого руху остала та сама, що просвічувала Наталії Кобринській, коли вона основувала перше жіноче товариство в Станиславові. А саме: *виховувати українську жінку на свідому своїх завдань громадянку та ввести її як рівноправний і рівновартний чинник в життя нації*. І тому правильно робить українське зорґанізоване жіноцтво, проголошуючи 50-ліття заснування першого жіночого товариства своїм ювилейним святом, яке готується відсвяткувати *Українським Жіночим Конґресом*.

Про сам Український Жіночий Конґрес наше громадянство досі мало поінформоване, хоча його дата не така вже далека: нас ділить від нього біля пів року. Самі ініціяторки й аранжерки конґресу покищо не вважали вказаним говорити про це прилюдно, мабуть у почутті ваги задуманого діла і відповідальности за його успіх — не бажали подавати про нього інформацій, доки підготовчі праці не поступили настільки вперед, що ідея Конґресу набрала реальних форм.

Про сам Український Жіночий Конґрес, якого підготовка є в повному ході, подамо звістку окремо

Пляни другої пятилітки.

З Москви повідомляють, що друга пятилітка, заповіджена радянським урядом, передбачує м. і. реалізацію великанського пляну створення т. зв. Великої Волги. Плян має на меті зреформувати цілу ріку, яка не тільки буде зреґульована у своїм бігу, але унормується теж доплив водних мас, причому русло ріки буде скорочене біля Самари на 125 км. В тім місці вибудують велику гидроцентралю, що буде витворювати електричну енерґію для цілого доріччя.

Одночасно буде поведений канал Волга-Дон, який злучить водною дорогою чотири моря: Балтійське, Біле, Каспійське і Чорне. Дальше плян передбачує наводнення 4 міліонів гектарів управної ріллі, яку нищує часто посуха, що перемінює в пустарі урожайну надволжанську землю.

Великий політичний процес у Кремянці.

На виїздній сесії Рівенського Окружного Суду в Кремянці для 15-го грудня ц. р. розпочався великий політичний процес. На лаві обвинувачених засіла молодь середніх шкіл, української гімназії, кремянецького ліцею і торговельної школи в Кремянці.

В першому дні розправи обвинувачені зложили свої ґенералія: 1) Пшеничний Степан, 20 років, студент львівського університету; 2) Шубський Ігор, 20 р. уч. української гімн. в Кремянці; 3) Кавецький Василь, 21 р. уч. 3 курсу учит. семинарії; 4) Закидальський Данило, 19 р., уч. 3 курсу семинарії; 5) Неадвецький Микола, 22 р. абсольв. укр. гімназії в Кремянці; 6) Львович Петро, 21 р. абс. укр. гімн. в Кремянці; 7) Козубський Юрій, 20 р. уч. 7. кл. укр. гімн. в Кремянці; 8) Гаранчук Кость, 16 р. уч. 6. кл. укр. гімн. в Кремянці; 9) Лобар Андрій, 18 р. уч. 6 кл. гімн. в Кремянці; 10) Неадвецький Михайло, 19 р. уч. 5 кл. укр. гімн. в Кремянці; 11) Янчар Володимир, 16 р. уч. 4 кл. укр. гімн. в Кремянці; 12) Мельничук Анатолій, 20 р., уч. 6 кл. укр. гімн. в Кремянці; 13) Думич Микола, 19 р., уч. 7 кл. укр. гімн. в Кремянці; 14) Чорній Микола, 19 р., уч. 7 кл. укр. гімн. в Кремянці, 15) Трачуківна Евгенія 17 р., уч. 5 кл. укр. гімн. в Кремянці; 16) Ратиньська Анісія, 19 р., уч. 4 кл. укр. гімн. в Кремянці; 17) Козубська Галина, 15 р., уч. 6 кл. укр. гімн. в Кремянці; 18) Табінська Олена, 18 р., уч. 7 кл. (тепер у Львові); 19) Клюпинська Віра, 19 р., уч. 5 кл. укр. гімн. в Кремянці; 20) Сагайдаківська Татяна, 17 р. уч. 7 кл. укр. гімн. в Кремянці; 21) Шереметівна Варвара, 18 р. уч. 5 кл. укр. гімн. в Кремянці; 22) Козачок Андрій, 21 р., уч. 3 курсу учит. семинарії; 23) Мінчук Володимир, 21 р. абс. уч. сем.; 24) Хлоупик Андрій, 21 р. нац. чеської, скінчив початкову школу; 25) Жиглевич Олекса, 19 р., з I-го курсу торгов. школи; 26) Варнюк Василь, 19 р. скінчив початкову школу, 27) Зелінська Раїса, 20 р. 3 курс торг. школи; 28) Баглаївна Ольга, 22 р. 2 курс торг. школи (дочка начальника канцелярії кремянецького старости); 29) Фурсик Григорій, 22 р. абс. укр. гімн. у Кремянці; 30) Чучмаївна Марія, 19 р. абс. укр. гімн. у Кремянці; 31) Сімоновичівна Ольга, 22 р. 7 кл. укр. гімн. у Кремянці.

По зложенні підсудними ґенералій, прокуратор поставив внесок, щоби з огляду на малолітність деяких обвинувачених вести далі розправу тайно. Суд до внеску прокуратора прихилився і розправа далі відбувається при замкнених дверях. На салі залишаються, за дозволом суду, десятеро родичів обвинувачених, крім того представники влади безпеки з Луцька, рівенської кураторії, української гімназії і кремянецького ліцею.

Пополудні відчитано акт обвинувачення, який обіймає 19 сторінок дрібного друку. Акт обвинувачення закидає, що від 1931 року на терені кремянецького повіту обвинувачені брали участь у заговорі під назвою Орган. Українських Націоналістів (ОУН) або „Юнак", який поставив собі за ціль відірвати від польської держави її полудневосхідні простори. Переступство передбачене в арт. 97, § 1. к. к.

Боронять: адвокат д-р С. Шухевич, посол д-р Бідяк і адв. Підгірський з Ковля, всі три виступають солідарно. Адвок. аплік. Краузе боронить Кавецького, (який, до речі, відіграє ролю Мотики), адв. Маєвський з Дубна — Чучмаївну і адв. Добровольський — Козачка, Сагайдаківську і Баглаївну. Кавецький, Козачок, Хлоупик і Баглаївна — зізнають по польськи — всі інші по українськи.

За винятком Пшеничного, Шубського, Козубського, Закидальського, Львовича і Миколи Неадвецького — всі останні відповідають з вільної стопи.

Наприкінці слід підкреслити, що всі обвинувачені чисто одягнені, настрій у всіх бадьорий і веселий, крім Кавецького, який виглядає понуро.

Розправа потриває 6—7 днів. З огляду на тайність розправи, докладніших відомостей подати не можено. *М.*

НЕ КУРИТИ ПЕРЕД СПАННЯМ.

НЮ ЙОРК, ПАТ. Американський письменник Ванс згорів живцем у своїй хаті. Виявилося, що він заснув із горіючою папіросою, від якої повстала пожежа.

МЕКЛЕМБУРГІЯ.

БЕРЛІН, 18. 12. ПАТ. Німецький уряд прийняв закон, який лучить два союзні краї Меклембург-Штреліц і Меклембург-Шверін під спільною назвою — Меклембургія.

ВИБОРИ ПО НАШИХ МІСТАХ.

(Звідомлення з місць.)

ВИБОРИ В БЕЛЗІ.

Дня 10. XII. п. р. відбулися вибори 12 радних до гром. ради в Белзі. Зголошено 5 ліст, а саме: ч. 1 (ББ), ч. 2 (українська), ч. 3 (інвалідів), ч. 4 (сіоністів) і ч. 5 (Собчука). Виборців на основі спису було 2.939. Голосувало 1.895. З того ліста ч. 1 дістала 1.308 голосів і 9 радних, ліста 2 (українська) — 187 голосів і 1 радного, ліста ч. 4 — 262 голосів і 1 радного, ліста ч. 5 (Собчука) — 138 голосів і 1 радного. На лісту ч. 3 (інвалідів) не впав ані один голос. Склад ради такий: 4 жидів ББ, 1 жид сіоніст (д-р Штернберг — лікар), 4 поляків ББ, 1 греко-кат. ББ, 1 українець з лісти ч. 2 (міщанин Ілля Павлюк) та 1 гр.-кат. Собчук.

Українське міщанство виступило самостійно і вибрало тільки одного радного, хоч по скількости українців і господарської сили повинно мати найменше 4 радних. На такий вислід зложилася ціла низка причин. І так для ослаблення лісти ч. 2 видвигнено лісту Собчука, що вжив усіх засобів, аби відтягнути міщан від самостійної української лісти. Не помогли переконування і те, що Собчука ставили в українській лісті на другому (певному!) місці. Колиб не було цієї кирині і колиб наші міщани як слід голосували, то ліста ч. 2 булаб вибрала напевно 3 радних. Виборча комісія складалася тільки з поляків і жидів, до якої причепили таких 2 греко-католиків, що від низки літ тримаються сліпо магістратської клики і для яких інтереси українських міщан байдужі. У списі виборців поминули значну скількість українських міщан, що мешкають у Белзі від уродження. Рекламаційна комісія не поладнала їх рекламацій через „брак доводув". Підчас виборів пустили в рух поголоску, що українські картки будуть уневажнені і це теж у великій мірі вплинуло на відсутність українських виборців. При обчислюванні карток і розділюванні на лісти предсідник комісії адвокат д-р Балер поставив внесення **уневажнити всі картки української лісти ч. 2**, тому, що на картці було написано „ліста кандидатів ч. 2". Він всупереч виразному приписові виборчого реґуляміну мотивував внесок тим, що на картці крім числа лісти не смів бути більше нічого, так як на виборчих картках до сойму. Цей внесок виборча комісія одноголосно ухвалила, при чому два греко-католики Кашубський і Микола Павлюк голосували перші за цим внеском. Нічого не помогло представлення мужа довіря лісти ч. 2 д-ра Салагуба і в цей спосіб голосами також тих двох греко-католиків (церковних провізорів) уневажнили українські картки. Щойно при кінці обчислювання голосів на телефонічний наказ старости в Сокалі виборча комісія зреасумувала свою попередню ухвалу і привернула правну силу українським виборчим карткам. Всі ті заходи змагали до ослаблення сили української лісти бо дотеперішнім панам магістрату українці радні дуже не на руку. Проти тих виборів внесено протест.

ВІЦЕМІНІСТР ПРО ВИБОРЧІ НАДУЖИТТЯ.

На засіданні соймової адміністраційної комісії референт Народового Клюбу пос. Верчак домагався уневажнення громадських виборів. Віцеміністер внутрішніх справ Корсак сказав, що вибори відбулися в 30 проц. місцевостей всієї держави. В 86 проц. місцевостей, в яких переведено вибори, не внесено спротиву. З уряду уневажнили вибори в 109 місцевостях. Багато протестів іще розглядають. Колиб стверджено якінебудь надужиття, віцеміністер впевняє, що переведуть точне слідство.

—o—

По широкому світі.

— Комісія Союзу Народів, створена для справи асирійських християн, рішила переговорювати з метою переселити асирійців з Іраку на пробу до полудневої Америки.

— В Берліні в дільниці Веддінґ відбулося в неділю хрещення 151 дітей у віці 6—14 років, яких родичі є безвіроісповідні.

— Жидівський комітет в Льондоні рішив оголосити на час 14.—25. січня бойкотовий тиждень на німецькі товари в цілій Анґлії.

— Мусоліні хоче створити антанту з Італії, Туреччини, Греції, Болгарії та СРСР., а ослабити Югославію.

— У Сараґосі викрили архів революціонерів і арештували весь революційний комітет.

— Леру створив в Еспанії новий уряд, опертий на радикалах, аграріях, ліберальних демократах і катальонській лівиці.

—o—

НОВИНКИ

— **По відкритті магазину взуття Батя у Львові.** Як ми вже попередньо писали, світової слави фабрика взуття Батя відкрила в неділю у Львові при вул. Леґіонів 29, свою першу крамницю. Серед львівської публики викликало це небуденну сензацію, так що крамницю формально облягали покупці і глядачі. З результатів була фірма дуже вдоволена, бо вже першого дня випродала велику частину своїх запасів. Слід зазначити, що крамниця уряджена в европейському стилю, а ввічлива обслуга позагоджує справно свою клієнтелю. Фабрика знана у світі з дешевого ведення своїх підприємств, тому і не дивниця, що зуміла на відповітну скалю поставити теж інтерес у Львові. Крім взуття продається в крамниці теж панчохи, скарпитки, тощо. Фірма заповіла, що в найближчих тижнях відкриє у Львові ще два великі магазини.

— **В Українському Науковому Інституті у Варшаві** (Служевська 7) на прилюдних зборах Економічного Семінару відбудеться 19. ц. м. в год. 6.30 веч. реферат ректора інж. І. Шовгенева на тему „Водне господарство в басейні Дніпра на Україні."

— **Що це значить?** Пишуть нам з Перемишля: До якого нехтування наших свят посувається львівська шкільна кураторія, свідчить факт, що на саме українське Різдво два професори української державної гімназії дістали покликання на 5-дневний курс, який починається 8. січня 1934 р., саме на наше Різдво. Коли додасться до цього, що на ці курси треба їхати далеко, то згадані професори взагалі не малиб цього року Різдвяних Свят. Коли це звичайний недогляд кураторії, то нехай відкличе, а коли це зроблене з розмислом, то годі зрозуміти поведінку кураторії, яка наказує найбільше свято в цей спосіб нехтувати.

— **„Праґер Прессе" про львівську виставу** АНУМ. поміщує у своїм числі з 17. ц. м. малу інформаційну замітку, підкреслюючи факт, що несподіванкою для глядачів є експонати Володимира Винниченка, що досі відомий загалові тільки як письменник і політик. Наведені тут прізвища мистців, що живуть у Парижі, Празі і є згадка про графічні праці радянських мистців.

Вибрики пяних трамваярів. В суботу в год. 12.30 ночі вийшла з будинку „Просвіти", в якому поміщується домівка „Діла", експедієнтка „Діла" С. Н., яка щойно тоді покінчила свою важку щоденну працю та ще й помагала возьному заносити пакети ґазети до авта. В тому моменті від вул. Ґродзіцьких надійшли два пяні службовики м. трамваїв,— у трамвайових мундурах і шапках. Один з них без ніякої причини вдарив нашу експедієнтку, а другий обкидав її найпоганішими лайками. Поліцая ніде не було видно і „герої" щезли в темряві ночі, вдоволені зі свого подвигу. Всетаки думаємо, що таке геройське діло, як зневаження бідної жінки-робітниці, не приносить чести мундурові службовика міських трамваїв.

— **Наслідком сніговій,** що тревають уже кілька днів, залізничий рух відбувається серед великих труднощів. До Львова прибувають потяги з великим спізненням. Залізничі шляхи на Покутті завіяні грубою верствою снігу.

— **Грошева кара на магната.** Скарбова влада перевела ревізію в управі маєтків і інтересів гр. Якова Потоцького в Бережанах. Викрито великі неправильности на шкоду державного скарбу, наслідком чого на гр. Потоцького наложено грошеву кару у висоті 660.000 зол.

— **Влом до суду.** Нічю на понеділок злодії дісталися комином до будинку бувш. судової вязниці при вул. Баторія у Львові, а відтам до бюра судових депозитів. Злодії забрали кілька револьверів і різні дрібниці. По злодіях лишилися лише сліди на снігу.

— **Засуджені за комунізм.** Перед трибуналом суддів присяглих у Львові відбулася розправа **проти Мик. Михальчука, Гр. Михальчука і Дм. Козового з Мервич пов. Жовква за комуністичну пропаганду.** Всі дістали по рокові вязниці.— Суд присяглих в Коломиї засудив на 16 місяців вязниці Івана Юзюка, обвинуваченого в тому,

що розкинув комуністичні летючки біля школи в Семаківцях.

— **Костюк утік до Чехословаччини.** Поліційні доходження у звязку зі спаленням служниці Зальцтінової при вул. Гофмана викрили, що Марійн Костюк, доконавши злочину, продав украдені річи торговцеви ярин Лук. Камінському, якого й арештовано. Дальше стверджено, що Костюк мав зносини також зі служницею Марією Бобрецькою при вул. Хшановської ч. 6 і втік з нею до Чехословаччини. Слідча влада розписала за ним стежні листи.

— **Зарібки ката.** Стверджено офіційяльно, що кат Бравн виконав за останніх 18 місяців 100 смертних присудів. Від кожної екзекуції бере по 100 зол., отже після відчислення провізії для помічників кат придбав собі маєточок у сумі яких 20.000 зол. Тепер зачинає будувати собі дім під Варшавою.

— **Львівська хроніка.** За фальшування монет арештовано Олександра Дилюка, зам. при вул. Замковій. — В самовбивчому намірі напилася денатурату 26-літна Гелена Черньовська. — При вул. Янівській ч. 24. отруїлася світляним газом 25-літня наймичка Анна Хромич. У листі подала, що причиною її самогубства є столяр зі Замарстинова Ів. Марчинський, який унещасливив її. — У Варшаві арештували 17 нар. демократів у звязку з агітацією за вибиванням шиб по крамницях. — Поліція арештувала купця Павла Кляйна, який попавши в довги, як забезпеку дав вірителям реальність свого тестя, а опісля взяв забезпеку назад, обтяжуючи реальність фікційно на 15.000 дол.

— **Краєва хроніка.** В Рунгурах пов. Косів арештовано гр.-кат. катехита о. Василину під закитом державної зради, якої мав допуститися підчас навчання релігії в школі. — В громаді Констанцін під Варшавою вибрано солтисом З. Мілерівну, властительку дібр. — В тартаку братів Ґредель у Сколім погибла 26-літна робітниця Стефанія Ґавдяк, кинена трансмісійним поясом між колеса. — На дорозі до Потутор пов. Бережани найшли замерзлого І. Вишляка, бездомного жебрака.

— **Ріжні вістки.** В Москві відобрав собі життя польський комуніст Леон Пурман, завівшись в надії щодо можливости розвою комуністичного руху в Польщі. — Єгипетська Академія, створена на зразок французької, покликала між своїх членів жидівського надрабіна Хаїма Нахума. — Маґістрат у Будапешті приняв „нумерус клявзус" для крамничників, що продають усяку покидь; навіть за це заняття зможе старатись тільки обмежена скількість людей. — Найбільше радіових слухачів в Европі має Англія: є їх 5,768.000; у Німеччині є їх 4.635.000; Радянський Союз, коли брати його як державу, має ще більше. — Відомий фільмовий актор Гері Купер оженився у Ню Йорку з фільмовою артисткою Сандрою Шов. — Італійська археольоґічна школа на острові Лемнос віскрила нові передісторичні дос'ідки.

— **Австрійський авторський закон.** Австрійські автори звернулись до уряду з проханням приняти закон, щоби продовжити речинець права публікації творів на 50 літ замісць дотеперішніх 30. Досі тільки Німеччина має закон, що дозволяє безплатно перевидавати твори 30 літ після смерти автора; у Зл. Державах і Франції цей речинець продовжений на 50 літ.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Св. Миколай.

Завальні сніги, копна дорога, а світ далекий: тен-тен із сивої безодні небосклону на засніжену землю. В білім пуху грузнуть копаниці саней, кінь западається, а лютий мороз запирає Візникові віддих, а срібна борода ще більш густіє від інею.

А всеж таки святий Миколай і цього року прийде.

Бувало на свої іменини старого стилю ладував дарунками повні сани. Було до кого везти і за що роздавати, було й за що купити.

А нині?!

За Збруч без „парт-білету" і носа не показуй, а навіть і з парт-білетом не дуже. Відставлять до першого-ліпшого союзника, той відставить до першого-ліпшого арешту і жди на розправу перших-ліпших кілька років. А колиб і пустили на зазбручанські простори! Хіба ждуть там діти на Миколая? Хіба є там багато подушок, щоб можна було під них щось покласти. Колиж і діти ждуть і подушки є, то хібаж це не контрреволюція? Потягнуть малого контрреволюціонера до відповідальности, що не тільки дарунків а й пипки відречеться.

Та не треба аж Радянщини. Держави, в яких Богоугодник до нині добре знаний і гаряче очікуваний, також не дуже певні. Не так легко просмикнутись там від села до села, як колись бувало. Стрінуть добрі люди... а що там у мішку, а звідки і куди їде, а чого, а пашпорт, а як батько на імя, а як мама з дому... Можна раз на все стратити охоту обдаровування менших і більших дітей.

А все таки святий Миколай прийде. Не зважаючи на мороз і завії, крізу і мельдункові приписи. Прийде до всіх, кого вписав на лісту, прийде тихесенько, серед ночі і вложить дарунки під подушку.

Що дасть поодиноким людям — про це знають „Жорна", мені відомо тільки, що дасть інституціям і партіям.

„Просвіті" — портрет популярного редактора.

„Т'ву ім. Лисенка" — плян перебудови сцени і добудівки в формі „Музичного Часопису".

„Рідній Школі" — фотографію посвідки виплаченої згори вчительської платні.

„Бесіді" — відмолоджуючі пастильки.

„Молодій Громаді" — членські виказки „Бесіди".

„Наук. Т-ву ім. Шевченка" — проєкт запрошення на правописну конференцію.

„Т-ву журналістів і письменників" — правильник штрайків.

„Перемозі" — йо-йо.

У. С. Д. П. — табличку множення членів.

УНДО-вію — нову виборчу умову з радикалами.

Радикалам — клепсидри всіх ундівських послів, які стоять перед їх кандидатами

Думаю — всі будуть задоволені!

Галактіон Чіпка.

— **Почесть для американського посла.** Новопризначений американський посол у Москві Віліям Буллiт дістав помешкання в готелі „Національної Кватири". Там поміщені меблі, що колись були власністю цариці Марії Хведорівни, жінки Олександра III, матері Миколи II-го. Буллiт спить у тім самім ліжку, де вродився останній цар.

— **Американський самосуд.** З Ню Йорку повідомляють про новий випадок лінчу, що трапився в місцевости Колюмбії в стейті Тенесі. Нарід злінчував одного мурина, якого суд увільнив від закиду, що він напав на білу жінку. Недалеко міста найшли мурина змасакрованого й повішеного на дереві. Учасники самосуду щезли без сліду

З кіна.

ХИМЕРА: „КОРОЛЬ ЦИГАНІВ"

Музична оперетка Фокса, основана на знану тему, що дуже часто повторюється у всіх оперетках: Княжна Люіза закохується в провідникові циганів, який відтак пориває її до свого табору, де вона переживає романтичні хвилини. Є кілька гарних знимок з циганського обозу і ярмарку (т. зв. Люна-парку). Головну ролю грає відомий еспанський співак, Хозе Мохіка, що саме в цій фільмі мав менше поля до попису. Фільма так акцією як і гумористичною закраскою робить добре враження, і хто шукає приємної, спокійної розривки, може її сміло оглянути.

Б-ко.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

О. Юліян Ших, парох ювилят у Довгім пов. Дрогобич, помер 12. ц. м. у 88 році життя і 60 священства. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Ремісинча молодь — Архипастиреві. Під сучасну пору завважуємо у нас помітний поступ серед ремісничої молоді. Про це свідчить недавня імпреза „Труду" в честь Л. Українки, тепер-же з приємністю занотовуємо виступ ремісничої бурси з вул. Пасічної, що влаштувала в неділю 17. ц. м. свято в честь Митрополита. Ріжноманітну програму академії виконала молодь під кожним оглядом дуже вдатно. Вже вступне слово п. П. Кишки підходило до сучасної хвилі. Промова на тему „Митрополит — Обновник Передання" виявила ясно змагання й уподобання сучасного юнацтва, що теперішнє бажає звязати зі світлим минулим. Виступи елевів Муз. Інституту екр. Цісика і чел. Рибчина придбали їм заслужено симпатії личаківських громадян. Ремісничий хор і мандолінова орхестра виявили своїми точками позитивні вальори, здисципліновавість і поступ за з ревністю причиняються і до духового піднесення самих виконавців. Рясними оплесками витали численні гості виступ п. Согор-Воронкової, що своїм співом високо підняла рівень академії; те саме можна сказати і про талановиту пяністку п. Н. Харківську. Тому й не диво, що публика, між якою ми завважили кількох визначних громадян з міста, була вдоволена і підбором точок і їх добрим виконанням. Не від речі буде зазначити, що відмоги наших інституцій: Маслосоюзу, Центробанку, ред. „Діла" й ін., як і визначних громадян, уможливили виступ молоді і виконання академії. Мило теж підкреслити культурну поведінку всіх бурсаків. А сама академія в честь Митрополита ясно говорить про духове здоровля і наставлення молодих ремісників. Одно хіба побажання: як найчастіше виступати!

Личаківський.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Також „педагоги". Недалеко від Перемишлян розложилось село Унів. Славне воно між нашим народом відпустами, але від кількох літ стало славне в нашім повіті своїм учителем п. Новаковським. Дотепер славився він як взірцевий господар шкільного майна, бо під його орудою шкільний будинок, який до приходу п. Н. був правдивою прикрасою села, по однорічнім господарюванні його і зверха і в середині має вигляд найгіршої корчми. Одначе недавно виказав п. Н. і великі здібности педагогічні, з чим дотепер якось не зраджувався. Ось одної днини прийшов п. Н. раненько до другої кляси (де вчаться, як відомо, 8-літні діти) в дуже злому настрою. На наслідки злого гумору не треба було довго чекати. Ті, що переходили коло школи, почули зойк і крик дітей та грізний голос п. Н., а при цім гейби молочення ціпом. Справа вияснилась небавом П. Н. дав одному хлопчині 20 (двацять) буків, двом іншим по 10 (десять), для решти був трохи милосерніший. На перерві п. Н., побачивши на учен. Кравчишині Йосифові мазепинку з жовто-синьою кокардою, зірвав шапку з голови, віддер кокарду, разом із шапкою кинув на землю і бідну дитину нагнав додому. Родичі скатованих дітей внесли скаргу до суду і до Кураторії. Імена побитих дітей: Носаль Михайло Павла (20 буків), Баран Мих. (10 буків), Босий Микола Ілька (10 буків). Цікаві ми, як поставиться до цього факту Кураторія, бо всякі попередні справи п. Н. шк. інспектор умів загладити. Одначе кривду зробили би ми п. Н., колиб не згадали і про другого педагога, який учить у самих Перемишлянах. Є ним п. Р., що учить в нуж. школі співу. В перших днях грудня ц. р. мав п. Р. годину співу в IV. кл. Учив співати коляду. Зачинаючи науку, закликав: „Поляци вийсьць на сьродек". Українці, розуміється, лишились у лавках і не могли зрозуміти, чому учитель кричить на них за те, що они не вийшли з лавок. Діти вийшли і почалась дальша наука. Кожний знає, а вже думаючий педагог повинен це напевно знати, що рідну пісню, коляду, ліпше знає своя дитина ніж чужа. Одначе не міг цього зрозуміти п. Р. і коли українці коляду зле співали, поганяв їх на місце, позаписував двійки та подав дивну пораду, кажучи: „Можеце зе своім єнзикем заберець се на Украіне"...

СТРИЯЩИНА.

За вихованням сільської інтелігенції. Безробіття абсольвентів вищих шкіл доказало, що ні укінчений правник чи фільософ, ні якийнебудь інжинір не вязається до праці на селі. Майже ніхто з них не звертається до села, а сидить у місті, вижидаючи якоїсь поса-

зи, яка візаїдки не приходить. А тимчасом село відчуває нагляче потребу своєї інтелігенції, але інтелігенції хліборобської. Під цим оглядом будяться в нашім селянстві настрої подібні до настроїв селянства Данії в часах творення сільських університетів. У справі виховання перших кадр сільської інтелігенції відбулися у нас недавно дві анкети під проводом свящ. Соколовського, на яких дир. гімназії зі Стольська п. Яцкевич зреферував проєкт створити при церкві у Стрию т. зв. малий семинар для селянських дітей стрийського протопресвітерату. Наука питомців мала би зревати від 14-го до укінчення 18-го року життя. Програма науки мала би обіймити обсяг дяківської і пасічницької уміности, господарку на рідні, городництво і садівництво, а крім цього ще й деякі предмети загально освітні та науку якогось ремесла. Зачуваємо, що цим проєктом цікавиться також Митр. Шептицький. Це обставина доказує доцільність і потребу такої школи. Про вартість абсольвентів цього семинаря не треба багато розписуватися. Тому слід побажати, щоб наука в тому семинарі почалася якнайскорше.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооп. Український Театр у Львові.

Гостинні виступи Українського Театру ім. Тобілевича.

ЛЬВІВ: саля Муз. Т-ва ім. Лисенка, ювилейна вистава з нагоди 40-літньої артистичної праці Й. Стадника. Год. 8.15, 20. XII. 1933 „ГРА НА ЗАМКУ“, анекдота на 3 дії Ф. Мольнара.

Саля Театру Ріжнородностей (Нар. Дім): 21. XII. „ПЕПІНА“ оперетка на 3 дії Р. Штольца.

22. XII. год. 7.30 веч. „СОНЦЕ РУЇНИ“ іст. трагедія на 5 дій В. Пачовського.

Білети вже продаються в Нар. Торговлі, Ринок 36, а в день вистав від год. 6 при касі.

Великий Міський Театр.

Вівторок 19. XII. год. 7.30 веч. премієра „Клеопатра“ Норвіда.

Середа 20. XII. год. 6. веч. вистава для молоді „Клеопатра“.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 19. XII. год. 7.30 веч. „Стефко“.

Середа, 20. XII. год. 7.30 веч. „Стефко“.

Кіна.

АДРІЯ: „Лицарі сумерку“, „Горячка праці“

АПОЛЬО: „Молодість на замовлення“.

АТЛЯНТИК: „Ревізор із Петербурга“ з Властою Буріяном (на осн. Гоголя).

ВАНДА: „Облава в Парижі“.

КАСІНО: „Живемо сьогодні“.

КОПЕРНИК: „Білий опир“ і додатки.

КОЛІСЕЙ: „Королівський любко“, ревія „Ріг обильности“.

МАРУСЕНЬКА: „Сабра — діти Палестини“.

МІРАЖ: „Жінка шпіон“ і Бастер Кітон.

МУЗА: „Таємний острів“ та весела програма: Льорель і Гарді.

ПАЛЯС: „Утеча перед шлюбом“.

ПАН: „Право до гріху“ та ревія.

ПАСАЖ: „Під градом куль“.

ХИМЕРА: „Король циганів“.

СТИЛЕВЕ: „Ромео та Юлія“, ревія з Буковецькою, Амором і Берським.

УТІХА: „Чудотворець“ і ревія з Давидовичем.

Закордонне радіо.

Вівторок, 19. грудня 1933.

Відень (517,2) 15.15 Пісні діточого хору, 12.20 Концерт; **Кошиці** (293,5) 16.30 Концерт; **Прага** (488,6) 16.00 Концерт сальонової орх.; **Лягті** (1796) 19.10 Спів; **Париж** (1725) 21.00 „Ле Сальтімбанк“ оп. Ганнє; **Білгород** (430,4) 20.30 Вок. квінтет, 21.30 Пісоньки; **Гайльсберг** (276,5) 20.10 „Низини“ оп. Д'Альбера; **Ляйпціґ** (389,6) 20.10 „Іфігенія“ песа Гетого; **Мінхен** (533) 13.20 Оп. музика, 14.20 Солісти, 17.50 Пісні; **Бреслявл** (325) 21.10 Концерт із нагоди 70-их роковин Масканія; **Осльо** (1083) 22.15 Давні пісоньки, **Будапешт** (550,5) 20.00 Фортепян, 21.00 Сучасна музика; 20.40 „Івась флетист“ оп. Ганнє; **Рим** (441,2) 22.30 Музика.

Середа, 20. грудня 1933.

Відень (517,2) 11.30, 12.00 Концерт; **Мор. Острава** (263,8) 11.05 Концерт військ. оркестри; **18.25 Українські пісні в виконанні хору Нар. Театру; Прага** (488,6) 20.05 Суків фестіваль, **Париж** (1725) 21.45 Концерт; **Любляна** (574,7) 21.30 Вок. квартет; **Рига** (525) 17.50 Спів; **Берлін** (419) 20.05 Весела програма; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 17.30 Нар. пісоньки в супроводі люти; **Мінхен** (533) 13.25, 21.10 Оп. музика, спів; **Мільакер** (360,6) 20.00 „Ріголето“ оп. Верді; **Букарешт** (394,2) 17.00 Концерт, 20.45 Спів, 21.15 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 18.30 Циг. музика; **Мілано** (331,5) 17.10 Спів; **Рим** (441,2) 13.00 Концерт; 20.40 „Іль Матрімоніо Сеґрето“ оп. Чімарози.

Львівське радіо.

Вівторок, 19. грудня 1933.

7.00—7.55 Раннішня авдиція; **9.45 Богослуження з Волоської церкви у Львові;** 12.05, 12.35 Сальонова орхестра; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Вок. музика з грамофону; 16.40 На службі милосердя; 16.50 Грамофон; 16.55 Концерт; 18.00 „У великих відливарнях сталі“; 18.20 Муз. скринька; 18.35 Спів; 19.03 Зимові дзвони; 19.15 Всячина; 19.25 Фейлетон; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 „Молодий король“ оп. Кальмана, в перерві „Добродійство Чон-Тен“; 22.30 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грамофону.

Середа, 20. грудня 1933.

7.00—7.55 Раннішня авдиція; 12.05, 12.38 Фрагменти з опер; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Скрипка; 16.55 Джезова орхестра; 18.00 „Батько сучасного німецького расизму“; 18.20 Молоді ідеалісти; 18.35 Грамофон; 18.45 Фейлетон; 19.07 Всячина; 19.25 „Рік 1933 у літературі“; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 Камер. концерт; 21.00 Фейл. Бен. Герца „З історії марнотравности“; 21.15 Спів; 22.00 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грамофону.

БІРЖА.

ГРОШІ.

В понеділок у Львові в приватних оборотах платили за доляра по 5.60 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.02; Париж 34.87; Берлін 212.30; Цюріх 172.18, Амстердам 357.95; Нюйорк кабель 5.65; Нюйорк чеки 5.64.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. XII.: масло 3.— зол., молоко 20 сот., сметана 70 сот., яйця 5.40—5.60 зол. за копу. Тенденція на масло, молоко і сметану удержана, на яйця сильна.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Різ:	Добірні:	І-а	ІІ-а
Кури молоді на печення	1.65	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.45	1.30	1.10
Гуси	—	1.30	1.05
Індики	1.75	1.65	1.55

Пантарки 3.— зол. за штуку.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Товариство Українська Захоронка у Львові спільно зі Спортовим Товариством У. С. С. К. улаштовує дня 19. грудня ц. р. в салях Народнього Дому вул. Рутовського 22 МИКОЛАЇВСЬКУ РЕВІЮ, на яку отсим ввічливо запрошує. Програма: І. частина: 1) Ляльки п. Петріна. 2) Монольог п. Цісик. 3) Танок п. Голубовська. 4) Сольо-спів п. Шухевич. 5) Скеч. 6) Танок п. Петріна. 7) Ревелерси Евгена. II. Частина: 8) Танок дует п-і Голубовська і Федаківна. 9) Сольо-спів п. Лепкова. 10) Скеч. 11) Танок п. Голубовська. 12) Ревелерси Евгена. 13) Танок Петріна. 14) Інсценізація. Газова атака. — Початок 8 вечором. Добірний буфет. Чистий дохід на одіж убогим дітям. 789

Загальні Збори Богословського Наукового Т-ва у Львові відбудуться 26. грудня ц. р. в салі Духовної Семинарії у Львові вул. Коперника 36 в год. 4. попол., а в год. 5. попол. без огляду на скількість членів з таким порядком нарад: Відкриття, відчитання протоколу, звіт Ради і Контрольної Комісії, вибір нової Ради і Контрольної Комісії. Внески і евентуалія. 725 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІДПОВІДЬ на слова: „Можна би на цю тему („Парадокси життя“) балакати богато-богато... хоч трохи дивно висказувати свої погляди в далеке...“ вернулась. (Мабуть через помилкову шифру). Підняти нову відповідь з правильною шифрою або писати під моєю шифрою. 784 1—3

ШУКАЄМО дві стрункі, високі, палкі і вільні від пересудів красуні-лещатарки, добрі танцюристки, міцні серцем і духом багаті — в цілі спільного використання роскошей зими і карнавалу. Неанонімові зголошення під „2 X 2“ до бюра реклями Фінкель, Косцюшка 2. 781 1—1

ПАРАДОКСИ життя! — Згаданої відповіди на головній почті посте-рестанте нема. 788 1—2

МУЩИНА на гарнім становищі, молодий і пристійний, ожениться з інтелігентною панною. Словом чести ручить за тайну кореспонденції і зворот світлини. Відповідь до Адміністрації „Діла“ під „Чесний“. 775 ?—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

†

У четверті роковини смерти бл. п.

о. МИХАЙЛА ОЛЕКСИШИНА

Найдорожчого і ніколи Незабутнього Татка і Дідуня, укр. кат. пароха Суховолі, пов. Броди відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

з панахидою

в четвер, дня 21. грудня ц. р. в год. 7.20 рано в Архикатедральній церкві св. Юрія у Львові.

Діти та внуки.